

Müttehit Avrupa Hükûmetleri mi Kurulacak?

Fransız Başvekili radyoda Amerikalılara hitaben söylediği nutukta:
“Henüz yapılacak büyük işlerin daha başında bulunuyoruz,, dedi

Yine İtalya'nın vaziyeti

Roma radyosunun bir cümlesi, üzerinde hakikaten durulacak bir mevzu mahiyetini iktisap etmiş bulunuyor.

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Son iki hafta içinde dünya hâdiselerine müvazi olarak Romada da sıkı bir poletik faaliyet müşade edildiği malumdur. Welles'in Romaya gelmesi ve Fon Ribbentrop'un yine Romayı ziyaretini takiben Brenner mülakatı ile bütün dikkati üzerine celbeden Roma o gününberi matbuatı ile, radyoları ile ve muhtelif tondaki konuşmalarla ve nihayet askeri hareketleri ile dikkat mevzuu oluyor.

Brenner mülakatının müsbet sahada ve manada henüz vakıalarını görmüş değiliz. Bu mülakatın tahminler menfi neticeler vermekle sebep geçmiştir. Ancak, İtalyanın faal veya gayri faal de olsa Almanyanın bugüne bugün müttefik olduğu ve kendisine göre Balkanlarda, şarki ve cenubi Akdenizde, Şimali Afrikasında, İngiliz ve Fransız siyasi nüfuzları karşısında bazı emeller muhafaza ettiği aşikardır.

İtalya bugünkü vaziyeti ve harekette fiilîhaka bu emel ve taleplerini 1917 - 1939 fasılası içindeki fikir edası ile ortaya koymadığı kadar tazelemekten de tevakkü ediyor ve hattâ aradabilir unutmış görünüyor. Belki, bu 1939 - 1940 harbinin aldığı seyir ve inkişaf ile alakalıdır; belki de hakikaten İtalyanın Avrupa harbi karşısında rol ve hedef değiştirmeyi menfaati mütâzasından bilmesinden ve Avrupa siyasetine veda etmeye doğrudan girmesindenidir. Ancak, dün geceki Roma radyosunun Fransızca illüstrasyon'da çıkan bir resim ve harita münasebetiyle yaptığımız bu ikinci sık ve tahmini bir yazıfatmaktadı.

Roma aşağı yukarı şunu söylüyor:

“Fransızlar bu resim ve haritayı bir fotoğrafçının teknik hatasından atfediyorlar. Biz fotoğrafçı değiliz. Fakat, şunu söylemeliyiz ki Roma meydanındaki taşın üzerine çalışan işçiler Arnavutluğun fakat, henüz bunların işlerini bitirmiş olmuyorlar. Daha devam ve ilave edecekleri işler vardır.”

Roma radyosunun ve Roma gazetesinin bu iyması Fransayı oluşturma kadar «Arnavutluk» işi ve bunun devamı iyma ediliğine göre bütün Balkanları ve şarki Akdenizi de kuskuya verebilecek bir iymadır. Bu iyma lâaletayın bir gazetesinin indi palavrası da olamaz. Çünkü, İtalyan gazeteleri istisnalarla hükûmetin emrinde bulundukları kadar Roma radyosu da ancak tünâ tasvibinden geçmiş ve makûl mahsus ifade eden haber ve mütâleatları vermekle mükelleftir. O halde bu iyma neyi, kimi kasdediyor?

Brenner mülakatında tekrarrı ettişildiği söylenen bir Balkan takvimi mevzuunu mu, müttefiklerin müstemlekelerini mi, yoksa bizzat Fransanın kendisini mi? Onun bu iyma ve birkaç sınıf hava kuvvetlerini tedbirlere girmi verdiği bir sırada ve Brenner ve iymanın Roma radyosundan ve bir Romalı gazetesinin herhalde, bu tip sözlerin, İtalyan siyaseti üzerindeki bazı müteazatların zaman zaman tevch edilmek istenen mahsuriyet atıflarını ihlâl ettiğinden ve Romanın vaziyetini şüpheli

Müttefikler de darbeyi Garp cephesinde indirecek

Çörçil kabinde yeni vazifesine başladı

Londra 4 (Hususi) — Dün akşam Başvekâlet tarafından verilen resmi bir tebliğde kabinde değişiklik yapıldığı bildirilmektedir. Dahiliye Nazırı Sir Samue Hur hava nezaretine atılmış, eski hava nazırı Kingsey Vud mührühas nazırlığını deruhde etmiştir.

Müdafaayı tanzim nazırılığı ilga edilmiş, bu makamı işgal eden lort Çetild kabine haricinde kalmıştır. En mühim değişiklik Bahriye Nazırı Çörçile verilen geniş salâhiyetler. Çörçil yine Bahriye Nazırı olarak kalacak, kara, deniz ve hava erkânharbiyelerinin yardımı ile harbi idareye çalışacaktır. Bu suretle bütün İngiliz müdafa kuvvetleri Çörçil emri altına geçiyor, demektir.

Tebliğde kabinde yapılan bu değişiklikteki maksadın, kabine nin faaliyetini arttırmak ve harbin daha azimle idaresinde alınacak tedbirlerde harp kabinesinin vazifesini kolaylaştırmak olduğu tasrih edilmektedir.

Morison, Delavar ve Skespir de kabineye alınmışlardır.

Çörçil'in Fransız cephesini ziyareti Lord Gort ile bir esnasında İngiliz ordusu kumandanı arada alınmış resmi

Paris 4 (Hususi) — Harp kabesi dün akşam Başvekâlet Reynonun riyesetinde toplanmıştır. Harbin Paris'te bulunmakta olan Fran-

sız şark ordusu kumandanı General Veygand toplantıya iştirak etmiştir.

(Devamı 3 üncü sahifede)

Çay, kahve ve kalay stokları tesbit ediliyor

Yirmi şeker tüccarı isticvap edildi

Şehrimizdeki çay, kahve ve kalay stokları depolarda araştırılmak suretile tesbit olunmaktadır. Diğer taraftan Ziraat Bankasının sipariş ettiği kahve ve diğer ikinci partisi Bulgarıya vapur ile limanımıza getirilmiştir.

Akreditif açılan ayların birinci partisi de gelmiştir. Çay, kahve saklıyanlar bunların geldiğini haber alma hemen ellerindeki malları piyasaya çıkarmışlardır.

SEKER TÜCCARLARI TAHKİKATI

Polisçe bazı şeker tüccarları hakkında yapılan tetkikler devam etmektedir. Şimdiye kadar yapılan tahkikatla toptancı tüccarların tamamen kontrolsüz hareket ettikleri anlaşılmıştır. Çünkü zabıta gösterilen hesaplar gayri muntazamdır.

Hâlen üç şeker tüccarının vaziyeti şüpheli görülmektedir.

20 kişi de isticvap altındadır. Bunlar hakkındaki tahkikat yakında bitecektir.

YAKINDA

ETEM İZZET BENİCE'nin Edebi Romanı

ve karanlık göstermeye hizmet ettiğinden şüphe edilemez. Muhakkak ki, zaman zaman:

— İtalya, harbin sonuna kadar bitaraf kalmayı istihdaf ediyor, hattâ, Almanyadan uzaklaşmayı ve menfaatinin de kendisini bu yola sevkettiğini görüyor.

Tarzında ileriye sürülen mütalealar bu nevi neşriyat ile gevşiyor, zayıflıyor, İtalyanın hal ve hareketlerini içten pazarlıklı bir görüş-nüşünedasi halinde tefsir mevzuu yapılmaya bilhassa dışardan hâdiseleri tetkik edenleri mecbur kılıyor.

Bono sahtekârı 12 kişi adliyeye verildi

Suçluların sorguları yapılıyor

Sahte mübadil bonoları ile Ankara ve İstanbul Ziraat Bankalarının dan alınan paraların 120 bin lirası bulduğu nâşılmaktadır. Bu sahtekârlıklarla alâkaları görülenler hakkındaki delâil tesbit edildiğinden bunlar yakalanmışlardır. Yakalanmalar şunlardır:

Kumkapıda Değirmen sokağında 1 numarada oturan müteakit Halit Kırmaz, Soma sokağında 6 numarada Mustafa Mesci, namı diğer Mehmet Nazıf, Kumkapı Yivatro caddesinde 31 numarada Havva namı diğer Zekiye, Hamam caddesinde 7 numarada Nihadın hemşiresi Refia, Gümrük muhafaza memurluğundan matrut Hüsnü, Galatada Mahmudiye caddesinde Vatan otelinde sakın arzuha'ci Ahmet Hikmet, arkadaşları Halil, demir tüccarı Arşak, kışeçi İstelyo, arkadaşları Parando ve Yervant.

Ankarada nezaret altında bulunanlarla birlikte mevkufların sayısı 14 ü bulmaktadır.

Tesbit olunan vaziyete nazaran Mehmet Nihat ile Hüseyin Hüsnü isiminde iki kişi, iskân idaresinden, henüz tedavüle çıkarılmıyan bonolar tedarik etmişler ve Galatada hırdavatçı Arşak, matbaacı ve kışeçi İstelyo, Kadıköyde Papazın gazinosu sahibi Hüsnü ile tesriki mesai ederek bir matbaadan iki baskı taşı merdaneler tedarik etmişler ve bunlarla bir taraftan on iki adet sahte bono basmakla beraber, diğer taraftan ken-

(Devamı 3 üncü sahifede)

Şimal Denizinde bir muharebe mi oluyor?

Alman tayyareleri müttefiklerin vapur kafilmesine 13 bomba attı

(Yazısı 3 üncü sahifede)

Milli Şef Komedi Fransez temsillerinde

Ankara 3 (A.A.) — Bu akşam Fransız tiyatrosu tarafından verilen ikinci temsilde Reiscumhur İsmet İnönü hazır bulunmuşlardır. Musset'in «On ne badine pas avec l'amour» piyesi pek büyük muvafakiyet kazanmış ve artistler birçok defa şiddetle alkışlanmışlardır.

Matmazel Mari Bel dün radyoda İstanbullulara, Üniversite gençliğine Komedi Fransez'in İstanbuldan geçisi esnasında gösterilen iyi kabulden ve tezahürlerden dolayı teşekkürde bulunmuştur. Bundan sonra artistler bir perdelik bir piyesi temsil etmişlerdir.

Bir armatör hakkında ta ki-bat yapılıyor

Tanınmış armatörlerden Nazım Sadık oğ'u hakkında mavlun fiatlarını arttırmak suçile ve milli koruma kanunu ahlâmına göns takibata geçilmiştir.

Milli bir bankanın kömürlerini resmi fiattan fazlaya nakletmek istediği iddia olunan armatör milli koruma kanununa göre müddei umumî ilçece isticvap ve muhakeme olunacaktır.

SON DAKİKA

Tehlikeye karşı Arap milletleri birleşiyor

Kudüs 4 (A.A.) — Salâhiyyet Arap mehafili Emir Abdullahın gençlerde Irak'a yapmış olduğu seyahate ve Mavrayişseria Emirinin ve Irak Naibi saltanatının Suriye - Irak cölünde kâin Butba kampındaki telâkilerine karşı büyük bir alâka göstermektedirler.

Bu mehafil, muhtemel bir harici tehlikeye karşı bir cephe vücade getirmek maksadile Arapların elbirliği etmelerinin de bu «örüşmeler esnasında derpis edildiği olduğu mütaleasında bulunmaktadırlar. İki devlet reisinin beyaz kitapta derpis edilmiş olan ahkâm çerçevesi dahilinde milli bir hükûmet teşkil için Mavrayişseria ile Filistinin takip edecekleri yeni siyasetin şartları hakkında da görüşmüş oldukları rivayet edilmektedir.

Lüksemburg'da tahliye hazırlığı

Paris 4 (Hususi) — Lüksemburg belediyesi, her ihtimale karşı şehrin boşaltılması hususunda bir plân hazırlamıştır. Resmi makamlar bunun sadece ihtiyatı bir tedbirden ibaret olduğunu beyan etmektedir.

Almanyanın kış kömürü

Berlin 4 (A.A.) — Almanyanın kömür komiseri, dün müstehlâkleri önümüzdeki kış için mahrukatlarını şimdiden tedarik etmeye icbar eden bir beyanname neşretmiştir. Fakir ve muhtaç vatandaşlar için hususi krediler açılmıştır.

(Diğer haberler 3 üncü sahifede)

Yeşilirmağın taşması bir felâket oldu

Amasyanın 40 kilometre çevresinde bütün köyler su altında!

Amasyada bir çok evler boşaltıldı

Ankara 4 (A.A.) — Yeşilirmağın taşması büyük bir felâket halini almıştır. Buraya gelen haberlere göre, bilhassa Amasya civarında bağlar ve köyler sular altında kalmıştır. Birçok kimseler canlarını kurtarmak için ağaçların ve damların tepesine çıkmışlardır. Irmağın suları şimdiye kadar görülmemiş bir şiddetle bir metre birden yükselmiştir.

Amasyada ırmak boyunda bulunan evlerin bir çoğu tahliye edilmiştir. Bu evlerle beraber, bazı mağazaları da sular basmıştır. Köylerden henüz bir haber alınmamıştır. Amasyanın otuz, kırk kilometre çevresinde Ovasaray, Kayabası, Karasavir, Akduran, Kızılca, Be'medik, Küllük, Karaköprü, Sigere, Yenice ve diğer köylerin sular altında bulunduğu anlaşılmıştır. Bu köylerin bütün (Devamı 3 üncü sahifede)

Tuna, Sava ve Niyemen nehirleri de taşı

(Yazısı 3 üncü sahifede)

ÇERÇEVE

Fevzi Çakmak

Sahsiyle işi ve gayesi arasında, ondan daha güzel bir ahenk kurmuş insan tanımıyorum. Bu ahenk, nefsinin ve nefsinin kaba ihtiraslarını en büyük çapta yenmiş, bütün varlığını işine ve gayesine tahsis etmiş olmanın gözkaşatıcı ifadesidir. Fakat en büyük ihtisam içinde ne tevazu, en keskin revnak içinde ne donukluk, en parlak tecelli içinde ne gizlilik ifadesi!

İşte Fevzi Çakmak'ın ruh ve seciye cevherindeki büyük sır! Onu şahsi ve nefsiyle hiçbir yerde göremezsiniz; eseri ve davası ile o, Edirnedeki Kars kalesine kadar uzanmakta. Sanki Fevzi Çakmak, (Ekberi cihat) denilen büyük savaşın, nefsinin yenmek demek olduğunu şahsiyle isbat ve ilân eden insan!

Onu bu zamana kadar, iş ve salâhiyetinden akseden bir şule altında, şahsım ve nefsimi aydınlatmış görmedik; fakat azametli bir kafa ve ruh terbiyesinin mahsulü olan nefsinde fıskırcı ışıklarla, büyük Türk ordusu kumanda mevkii nasıl ışıltıyor görmeliyiz.

Gecen sene kızı Ayşe Muazzez cenazesinde Fevzi Çakmak'ın Türk Mareşali çerçevesi içindeki vakur ve samimi baba ifadesi

NECİP FAZIL KISAKÜREK

